

BARNE-OG LIKESTILLINGSDEP	Stine Sofies Stiftelse
Arkivkode:..	421.00
Dato:	150609
Saksnr:	200901770-019

Barne- og likestillingsdepartementet
Barne- og ungdomsavdelingen
Postboks 8036 Dep,
0030 OSLO

Grimstad 15.06.2009

Høring – endringer i adopsjonsloven og barnevernloven

Stine Sofies Stiftelse står ikke på listen over høringsinstanser, men vi tillater oss å gi en tilbakemelding da vi innehar stor kompetanse på område barnerett.

Stine Sofies Stiftelse er en prosjektorganisasjon som arbeider for å;

- FOREBYGGE vold og overgrep mot barn,
- AVDEKKE vold og overgrep mot barn, og
- IVARETA det voldsutsatte barnet
- PÅVIRKE myndighetene til å bedre barns rettsvern

Innledningsvis vil det bemerkes at Stine Sofies Stiftelse imøtekommer alle endringer som kan styrke rettstilstanden og ivaretagelsen av barn generelt, og stiller seg bak fagmiljøets bekymring til at adopsjon er et så lite benyttet tiltak i barnevernet.

Stine Sofies Stiftelse er av den oppfatning at det ikke alltid er til barnets beste å ha kontakt/samvær med biologiske foreldre. Av den grunn mener Stiftelsen at all tvil skal komme barnet til gode, altså, kontakt/samvær må vurderes ut fra et barneperspektiv og ikke en foreldrerettighet. Erfaring viser at det biologiske prinsipp ofte går foran barnets beste, da et av momentene i vurderingen av barnets beste; er at barnet kjenner til sitt opphav og bør så langt det er mulig ha kontakt med biologiske foreldre.

Eksempel på hvordan domstolen har vurdert barnets beste:

Begrunnelse for samvær i dom avsagt i Nedre Telemark tingrett, sak.nr. 08-061343 TVI-NETE. Saken gjaldt en pedofil mann som sonet dom og sikring for blant annet seksuelle overgrep mot flere barn under 14 år. Vedkommende er far til en jente født 1. juni 2007, som han krevde samvær med. Vedkommende har selv gått ut i media og er selverklært pedofil, det vil si det er allmenn kjent. Dom i saken ble avsagt 06.10.2008, hvor barnets far fikk samvær to ganger i året à en time med tilsyn da retten tror at mor ikke klarer å informere barnet om hvem som er hennes far.

Dette til tross for at:

- Retten ikke tror at far vil kunne tilføre datteren noe positivt.
- Far trakasserer mor og hun er så redd ham at hun mener det vil gå utover hennes omsorgsevne dersom far får samvær. Retten uttaler at siden samværene er så begrenset må mor lære seg å leve med denne frykten.
- Far har diagnosen mangelfullt utviklede sjelsevner og dyssosial personlighetsforstyrrelse som tilsier tilsyn under samværene, for å unngå at far involverer henne i hans prosjekter som for tiden er å avsløre pedofile og hindre gjenåpning av Viggo Kristiansen sin sak.

- Samvær bør fortrinnsvis foregå innendørs da far er velkjent og det vil bli en belastning for datteren å bli sett sammen med ham ute.
- Tilsynsperson må være en psykisk sterk person som kan stå imot far. Tilsynsfører bør være en mann og være i en så umiddelbar nærhet at han hører alt far sier til datteren.
- Det nedlegges forbud mot at far fotograferer barnet, da det er stor risiko for at bildene kan bli manipulert og legges ut på internett. Det nedlegges derfor også forbud mot mobiltelefon under samvær.

Domstolen presiserer at samværet bare har som formål å sikre at barnet vet hvem som er hennes far. Stiftelsen stiller seg undrende til at dette tillegges mer vekt enn alle de negative momentene retten oppstilte. Siden retten mener det vil være en belastning for datteren å bli sett sammen med far, skulle en tro det vil være en like stor belastning for et barn å stadig bli påmint sitt opphav. Stiftelsen mener derfor at det biologiske prinsipp i denne saken har fått for stor vekt i forhold til barnets beste.

Kommentar til barnevernloven ny § 4-20a

Første ledd:

Stiftelsen er enig i at det må være en forutsetning at adoptivforeldrene samtykker, for at fylkesnemnda skal vurdere kontakt mellom barnet og biologiske foreldre. Stiftelsen er også enig i at det bare innføres en type kontakt og da i form av samvær, da det i tillegg til Departementets argumentasjon også vil bli vanskelig for adoptivforeldrene å kontrollere spesielt telefonkontakt.

Stiftelsen vil presisere at ved fylkesnemndas vurdering SKAL hensynet til barnet være det avgjørende. Vi mener at ordet "SKAL" må brukes for å gjøre det helt klart at det er barnets beste som er det avgjørende i denne vurdering, ikke "må" som brukes i høringsnotatet side 27. Videre uttales det i annet avsnitt at barnets motvilje "kan" medføre at samvær nektes. Stiftelsen mener at barnets motvilje SKAL medføre at samvær nektes. Som departementet oppsummerer i høringsnotatets punkt 5.2.6 er: "Formålet med forslaget er å sikre barnet en stabil oppvekstsituasjon hos adoptivforeldrene og samtidig sikre barnet en viss kontakt med sitt opphav, **når det er til barnets beste.**"

Det kan ikke anses å være til barnets beste dersom barnets motvilje ikke skal være av avgjørende betydning ved vurderingen av samvær.

Stiftelsen er enig i at fylkesnemnda samtidig "SKAL" fastsette omfanget av kontakten. Lovens ordlyd bruker "må", noe Stiftelsen mener må byttes ut med "skal" av samme grunn som nevnt ovenfor. Ifølge departementet vil det bare være tale om en relativt sett liten kontakt, jf. høringsnotat side 25. Stiftelsen mener dette bør begrenses til en til to ganger i året og at det er en forutsetning at kontakten blir gjennomført på dagtid enten i adoptivforeldrenes hjem eller annet egnet sted. Det bør presiseres at barnet ikke skal gjennomføre kontakten i biologiske foreldres hjem.

Annet ledd:

Stiftelsen stiller seg positivt til at barneverntjenesten skal bistå med gjennomføring av besøkskontakten. Imidlertid fremkommer det ikke av høringsnotatet om barneverntjenesten stiller med tilsyn ved samvær. Heller ikke fremkommer det noe sted i høringsnotatet om at adoptivforeldrene kan være tilstede sammen med barnet som en støtte og trygghet for barnet. Det er en problemstilling som bør klargjøres, da det ved åpen adopsjon er stor mulighet for at barnet har vært i fosterhjem over lengre tid og de biologiske foreldrene kan være mer eller mindre ukjente personer for barnet.

Tredje ledd:

Stiftelsen stiller seg positivt til at lovforslaget konkretiserer hvilke tilfeller som er "særlige grunner", for å unngå uro og ustabilitet for barnet.

Fjerde ledd:

Stiftelsen er enig i oppstillingen av hvem som kan bringe et vedtak om besøkskontakt inn for fylkesnemnda for ny prøving og at fylkesnemnda i nytt vedtak bare kan begrense eller oppheve kontakten.

Stiftelsen ber departementet se nærmere på problemstillingen:
Hva skjer dersom adoptivforeldrene ønsker å flytte ut av landet?

Kommentar til endring av adopsjonsloven § 19 første ledd, første punktum:

Stiftelsen er enig i departementets forslag til å endre dagens regel i adopsjonsloven § 19 første ledd, slik at adopsjoner som gjennomføres i adoptantens statsborgerland ikke blir automatisk gyldig i Norge dersom de var bosatt her på det tidspunkt adopsjonen ble påbegynt.

Imidlertid har Stiftelsen noen kommentarer til høringsnotatet:

Barne- og likestillingsdepartementet uttaler på side 41 at det er "et viktig hensyn" for myndighetene å sikre at barn som skal vokse opp her i riket, adopteres av personer norske myndigheter har vurdert omsorgsevnen til og av den grunn er det et krav til forhåndssamtykke fra myndighetene. Stiftelsen håper og tror at dette må være det viktigste hensynet, ikke bare et viktig hensyn.

Departementet tar opp problemstillingen dersom en utenlandsk statsborger, til tross for et slikt krav, gjennomfører gyldig adopsjon i sitt statsborgerland uten forhåndssamtykke. Hvor det da må søkes om myndighetenes anerkjennelse etter den skjønsmessige adgangen i adopsjonsloven § 19 tredje ledd.

Departementet uttaler på side 42 at denne konkrete vurderingen ikke er identisk med vurderingen ved forhåndssamtykke, uten å utdype dette noe nærmere.

Det kan da stilles spørsmål om dette blir en "light-versjon" ved vurderingen av adoptivforeldrene. I kjølevannet av dette, ønsker Stiftelsen at departementet utdyper hva som skjer med barnet i den tiden det tar å få vurdert om adoptivforeldrene innfrir kravene som er oppstilt og hva skjer med barnet dersom adoptivforeldrene ikke kan anses kompetente til å adoptere.

Dette er viktige problemstillinger å ta stilling til slik at vurderingen i ettertid ikke skal bli farget av problemet med hva skal da skje med barnet som har kommet til Norge. Stiftelsen er av den oppfatning at uansett hvilket statsborgerskap adoptanten har, skal de norske myndighetene legge til grunn de samme krav ved myndighetenes anerkjennelse i ettertid som ved forhåndssamtykke til adopsjon. Hvis det blir slik at det er "bedre å be om tilgivelse enn tillatelse", vil det kunne medføre en uthuling av de krav som stilles til adoptivforeldrene.

Med vennlig hilsen
Stine Sofies Stiftelse

Marie Strand
Jurist

Ada Sofie Austegard
Faglig leder

Telefon +47 37 29 40 90
E-post marie@barnerett.com